

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 246

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

P. ABELKIS

KAS JI?

Leonardas Liūnelis, žiūrėdamas kine Les Miserables, taip įsikarščiaavo, kad alkūne užgavo kažką šalia sėdintį ir, net ton vieton nežiūrėdamas, burbtelėjo atsiprašęs. Bet išgirdo tokį muzikališką švelnų atsakymą, kuris buvo vertas dėmesio.

Atplėšęs žvilgsnį nuo ekrano, pasuko jį dešinėn: ten buvo moters siluetas. Tamsioje matėsi vos kontūrai.

Siluetas taip pat jaudinosi, ką galima buvo spėti iš laikysenos. Liūnelis panorą įspėti kaimynės vidinį stovį, kas veikė: galerijos kalinių likimas, Žan Vulžano buitį, policijos inspektoriaus dvasios stovis, Vulžano meilė? Juk tai visa buvo taip gyvenimiška ir natūralu!

Kaip atspėti šio asmens vidų?!

Ir jis pajuto, kad jam atsilygino: gavo taip pat alkūne. Atsitraukė nuo atramos ir sekė kaip veiksmas ekrane veikia žmogų. Pajuto, kaip siluetas šluosto akis.

— Gal tamstai negera? — netikėtai užklausė.

— Dėkui, filmas veikia, — pasigirdo tas pats tylus, kiek pabrinkusių stygų, balsas ir iš jo negalėjo nustatyti kaimynės amžiaus.

— Tamstai šis dalykas patinka?

— Kai kurios vietos, — atsakė ji.

Ir taip užsimezgė pažintis. Kalbėjosi tyliai ir švelniai, nežinodami patamsy nei amžiaus, nei grožio. Jos kalba buvo santūri ir nusimananti literatūroje, kaip senelės.

Kai uždegė šviesas ir reikėjo išeiti, Liūnelis, pažvelgęs į kaimynę, nustebė: tai buvo apie dvidešimt metų moteris, nepaprastai gražiai nauaugusi ir veido grožiu skyrėsi iš tūkstančių gražuolių.

Jiedu išėjo į gatvę kaip seniai pažįstami.

— Turite laiko? — lakoniškai paklausė jis.

— Aš jo visad turiu, — atsakė ji drąsiai, ir Liūnelis, neturėdamas ką sakyti, lepterėjo vėl naują kvailystę:

— Gal einame vakarienes?

— Jei tamsta to nori — galima.

Jo padėtis buvo nepavydėtina: nusivedė vakarienes. Valgant visą laiką stebėjo: buvo nepaprastas grožis, pridengtas skarmalais. Ji buvo patraukli: kiekvienas jos žvilgsnis, garso virpesys jaudino vyrą ir varė iš proto.

Ji buvo švelni ir meili, bet visa tai gubė kažkas, ko Liūnelis negalėjo suprasti. Kartais elgesiai jos amžiui buvo per rimti, veidas pasidarydavo rūstus, lyg Sokrato, ir ją apgaubdavo nepaprastas orumas. Ir vaikinai negalėjo suprasti: kas ji tokia?

Kai iš Pacifiko pakilęs rūkas apdengė miestą ir kalnus, apsvaigė nuo vyno, jie išėjo į gatvę. Čia žygyliavo visomis spektro spalvomis reklamų užrašai, kaip ir jo galvoje klausimas, nusidažydamas įvairiaspalviai: kas ji?

— Man laikas namo, — pasakė ji, pažvelgusi į laikrodį, kai jiedu buvo lyg sriaute kažkur skubančių žmonių minioje.

— Kurion pusėn, palydėsiu?

— Iki autobuso sustojimo.

Kai ji paleido jo ranką, vėl velniukas pakūždėjo agundą, ir jis paklausė:

— Kuo vardu?

Ji nieko neatsakė.

— Gal ryt susitiksime?

M. ŠILEIKIS —
Šv. Augustino
Katedra,
St. Augustine, Fla.



ADOMAS P. JASAS

TAVO KRAUJO RYTAS

Seniai seniai
senam tėvų sode,
kur skaidrūs tvenkiniai,
dienojo tavo kraujo rytas.

Ten pašily,
kur gilios daubos,
šaltinių vandenys sruveno;
atkrantėj senas skroblas snaudė
prie virduliuojančio fontano...

Dabar, —
jau svarstęs auksą, išmintį ir meną,
kai pažinimas gyslomis sruvena, —
beblėstant ugniai židiny,
visu krauju tu praeni
pro tvenkinius, pro skroblą ir fontaną
seniai numirusiais takais —
iš savo motinos širdies
ausros švitėjimą nešies
ir už svajonių dar laikais...

— Gerai: 10 valandą prie prancūzų restorano, o iš ten į paplūdimį.

Ji išsoko autobusan ir dingo: nunešė į nežinią, iš kur ir buvo atsiradusi. Ar ne su visais taip yra?

Kai ji nuvažiavo, Liūneliui pasidarė velniškai pikta. Kodėl, už kvailą klausimą? Kas tai pasakys? Dažnai pykstama, patys nežinodami priežasties. Juk jis iš širdies gelmių norėjo sužinoti, kas ji, bent vardą. Bet kaip su ryt: eiti ar ne? Dėl to viduje dabar ėjo kova.

Rytas išaušo gražus. Liūnelis jautėsi pailsėjęs. Tokiose aplinkybėse panašūs klausimai išsprendžia greit: dešimtą valandą jis buvo vakar jos paminėtoje vietoje. Ji jau laukė ir pasirodė dar gražesnė, kai tarė prancūziškai pasveikinimą:

— Gerą dieną, pone!

Bangos putodamos žaidė vandenyno krante, o jiedu — jų putose. Kartais išdrąsinę, lyg narai, plūduriavo jų paviršiuje. Jos lingavo jų kūnus ir saulė šildė veidus. Retkarčiais bangos mėgino išskirti juos, bet ir vėl atsirasdavo prie vienas kito.

Kas pasakys, kas jiedu rišo? Ar jie patys būtų galėję atsakyti į šį klausimą, kažin?

Žaidė kaip vaikai. Kai jis prisiglaudė gulėdamas smėly, juto jos odos švelnumą ir jo yisu kūnu nutvieskė. Jis uždėjo ant

jos nugaros ranką, bet ji tuoj nuėmė.

— Nereikia, — bet pati prisiglaudė ir pylė ant jo smėlį.

Diena skrido ir jos monai baigėsi. Pakilo mėnulis. Okeanas šniokštė ir bangos teleškavo krantus. Jiedu vaikščiojo vieni kopose.

Kai jis norėjo paliesti ją lūpomis, ji, kaip pabaidyta paukštė, atsitraukė.

— Kam tai?

Jis nieko neturėjo atsakyti.

Jiedu susėdo po medžiu ir jis apglėbė ją. Juto jos kūno šilumą, lengvą drebulį.

Ji nesipriešino ir jo aistra aptemdė protą.

— Ne, — pasigirdo jos balsas. — Kam gadinti taip gražų laiką, vertą prisiminti! Laikas man namo, — pasakė ji, pasikeldama.

Jis suvaldė savo jausmus, bet jo viduje degė pragaras. Ir Liūnelis jai pasakė:

— Tu negera mergaitė.

— Tą aš iš daugelio girdečiau. Bet ar galima taip sakyti, nepažįstant žmogaus?

Jam pasidarė pikta ir jis tylėjo. Ji prisiglaudė visu kūnu prie jo, ir jis juto jos drebulį. Švelniai ranka ji apkabino jo liemenį ir taip susikibę jiedu vėl vaikščiojo po kopas. Jų kojos grimzdo smėlin, o sielos?

— Kuo tu vardu?

— Kai maža buvau, mane vadino Dala, — atsakė ji taip švelniai, lyg kūdikis.

— Kam to klausai?

— Negi reikia žodžių?

Ji tylėjo.

— Dala, atėik ryt pas mane.

Ji vis tylėjo. Jos veidas buvo rimtas.

— Tu beširdė!

Ji nieko neatsakė.

— Neturi jausmo!

— Kaip tu apsirinki...

— Ar ateisi? Trečią valandą lauksiu!

— Ne! — kinišku šaltumu atsakė ji.

— Tu ištekėjusi?

— Ne.

— Tu tikrai beširdė!

— Gerai, ateisiu, tik ant kampo. Ateisi pasitikti?

— Lauksiu!

— Tada įsitikinsi mano jausmo nuoširdumu.

Jis norėjo pabučiuoti jos ranką, tokią švelnią ir mažytę, bet ji nedavė.

— Ryt trečią valandą. Dėkui už šią dieną, kuri niekad neišdils, iki širdis plaks.

(Tąsa 2-me psl.)

EGZISTENCIALIZMO TAMSA IR ŠVIESA

1. Kas tai yra "Aš esu"?

Visiems yra žinoma, kaip Descartes triumfavo, kai jis surado dėsnį: "Je pense donc je suis" ("Aš maštau, reiškia — aš esu", arba lotyniškas vertimas: "Cogito ergo sum"). Descartes pamatuotai galėjo didžiuotis šituo dėsniu, kuriame jis rado tvirtą salą abejojimų jūroje ir kuris jam laidavo naujosios filosofijos kūrėjo vardą. Tačiau šių dienų filosofai jaučia, kad šis dėsnis dar neduoda atsakymo, o tik kelia klausimą, gal būt, net svarbiausią, jei ne vienintelį klausimą, kuris turi rūpėti filosofui, būtent: kas tai yra "Aš esu", arba, modernine kalba, kas yra mano egzistencija, mano būtis.

Toks klausimo kėlimas yra naujųjų laikų egzistencialistų įnašas, nes jiems egzistencijos sąvoka yra išeities punktas ir sudaro visos jų filosofijos turinį. Nėra abejonės, kad tai didelis egzistencializmo nuopelnas. Nes ką mes galime žinoti, jei mes patys savęs nesuprantame? Kuo mes galime rūpintis, jei mes savęs nepaisome? Kokią tikrovę mes galime suprasti ir kokią tiesą surasti, jei mes pamirštame, kad mums mūsų būtis yra vienintelė tikrovė ir aukščiausia tiesa. Kokia nauda žmogui laimėti visą pasaulį, jei jis pats save praranda?

Visiškai įsitikinę, kad jie suradę tikrą kelią į tiesą, egzistencialistai, ypač tie, kurie yra mažesnio masto, tikisi, jog jie gali daryti toli siekiančias išvadas. Jie jau nepasitenkina teigimu, kad ne pasaulis duoda atsakymą į klausimą, kas yra mūsų egzistencija, bet mūsų egzistencija duoda atsakymą į klausimą, kas tai yra pasaulis. Jie jau mano, kad egzistencijos realybė grindžia pasaulio realybę. "Egzistencija turi savo nuosavą pasaulį", "Egzistencija kuria savo pasaulį", "Ant savo pečių žmogus neša viso pasaulio sunkumą", "Žmogus yra atsakingas už viską, kas tik pasaulyje darosi", — šitie ir daug kitų posakių ir aforizmų išreiškia šių egzistencialistų užsimonimus.

Milžiniškas vaidmuo, kurį egzistencialistai — teisingai ar neteisingai — sieja su egzistencija, verčia mus atkreipti dėmesį į egzistencijos sąvoką ir pabandyti ją kiek galima pilniau ir giliau suprasti.

2. Kierkegaard baimės ir kentėjimo filosofija

Bendrai sakant, egzistencialistai yra vieniši individualistai, atsiskyreliai, ir jie net vienas kito nemėgsta. Pavyzdžiui, dabar viešpatuoja trys didieji egzistencialistai: Heidegger, Jaspers ir Sartre. Tačiau Jasperso veikaluose vargu ar rasime nors vieną kartą paminėtą Heideggerio ar Sartre'o vardą; o, kita vertus, Heideggeris ir Sartre visiškai ignoruoja Jaspersą. Tačiau jie visi, kartu su kitais didesniais ar mažesniais egzistencialistais, taria, kad modernio egzistencializmo pradžios reikia ieškoti Kierkegaard asmenybėje ir kūryboje, ir kiekvienas jų su pietetu mini jį kaip savo pirmąją ir dvasios tėvą.

Sören Kierkegaard (ištariama: Kerkegor), danų rašytojas, pamokslininkas ir filosofas, gyveno pirmojoje 19 šimtmečio pusėje (1813—1855). Bendrai sakant, tuo laiku Europoje visose srityse viešpatavo didžiausias optimizmas. Mokslai ir technika kūrė savo pirmuosius stebuklus. Vokietijoje Hegelis ir Schellingas teigė, kad jiems pavykę surasti kelią amžinoms teisybėms pasiekti. Prancūzijoje Auguste Comte dejo pozityvizmo ir naujos proto religijos pamatus, o Anglijoje Benthamas ir John Stuart Mill skelbė utilitarizmą, žadantį "didžiausią laimę didžiausiam žmonių skaičiui". Žodžiu, visi, visur matė progresą, ir viskas ėjo prie to, kad su proto pagalba padarytų žmogaus gyvenimą protingesnį, gražesnį, turtingesnį, malonesnį, laimingesnį ir lengvesnį.

Ir štai tuo pačiu laiku Kierkegaard savo gyvenimo misija ir savo veiklos tikslu laikė tai, kad žmonių gyvenimą darytų sunkesnį. Jis pats pusiau humoristiškai, pusiau rimtai papasakoja, kaip jis vieną kartą galvojęs apie žmones, kurie įgijo vardą ir garbę statydami geležinkelius, vesdami telegrafo linijas arba surasdami malonaus galvojimo kelią ir darydami gyvenimą vis lengvesnį ir lengvesnį. Tada jis staiga supratęs, kad jo tikslas turi būti padaryti ką nors kietesnį. Nes, kaip jis sako:

"Kai visi stengiasi padaryti gyvenimą lengvesnį, yra tik vienas pavojus, kad šis lengvumas pasidarys per didelis ir atsiras tik vienas noras (kuris dar neįaučiamas) — noras turėti sunkenybių". (Postscriptum).

Pažiūrėjus išoriškai, galėtų pasirodyti, kad Kierkegaard dėl savo gyvenimo sąlygų buvo visiškai netinkamas tokiai misijai. Jo tėvas, sėkmingas Kopenhagos komersantas, sukrovė tiek turtų, kad jau galėjo gyventi savo malonumui iš kapitalo. Jo vaikai, jų tarpe ir jauniausias sūnus Sören, nežinojo vargo ir galėjo nesirūpinti dėl kasdieninės duonos. Sören stoji į universitetą ir ištisą dešimtį metų studijavo filosofiją bei teologiją; tarp kitko, jis kurį laiką praleido Berlyne, kur klausė Hegelį. Jis mėgo linksmoje kavinių ir restoranų kompanijoje malonų gyvenimą, net kartais įbrisdamas dėl to į skolas. Bet jam nebuvo svetimi ir aukštesni pajautimai. Tai liudija užrašai jo dienoraštyje. Ypač būdingas yra užrašas, kuriame jis sako,

KAS JI?

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ji išsiplėšė iš jo rankų ir išoko į autobusą.

Kas nusakys praleistos nakties jo kančias ir, dienai išaušus, tą laukimo nerimą?

Dar ketvirtį prieš tris jis jau laukė ant kampo. Nuėjo prie bokšto, patikrino savo laikrodį: jis ėjo teisingai.

Grįžo, bet jos dar nebuvo. Bokšte išmūšė tris, pasigirdo muzika, o jos vis nebuvo. Dabar minutės slinko nepakenčiamu tempu. Žmonės vaikščiojo ir iš tolo pamatyta moteris atrodė, kad ji.

Minutės slinko, bet ji nesirodė. Su kiekviena nuslinkusia į amžinybę minute didėjo jo apmaudas. Jis ėmė tikėti esąs apgautas, išstatytas pajuokai. Gal būt ji stovi kur, žiūri iš savo lango, ir juokiasi iš jo.

Pažvelgė į laikrodį: buvo ketvirtis po trijų... "O gal kas sutrukdė ją, negalėjo laiku išeiti", pagalvojo ir liko stovėti.

Kai bokšte išmūšė pusę keturių, jo kantrybė išsekė. Iškošęs pro dantis:

— Tikra beširdė, juokiasi iš manęs, — ir baisaus pykčio kupinas nuėjo namo. Dabar nenorėjo jos net matyti.

Įėjus viešbučio priėmė, rodėsi, portje žinojo paslaptį: jo veide matėsi demoniška šypsena. Imant kambario raktą, jis padavė ir voką.

— Tamstai tik išėjus, jus atlankė dama, tikra gražuolė, ir prašė perduoti šį laiškutį.

Piktai numetė Liūnelis sidabrinį ir paėmė voką. Greitais žingsniais nuėjo kambarin, užsirakino, — ko niekad nedarydavo, — apžiūrėjo laišką: iš jo ėjo gerų kvapų skonis. Pauostė iš arčiau ir atplėšė. Jame buvo moterišku braižu prirašytas popierėlis. Ir jis ėmė skaityti:

Brangusis,

Atleisk, kad taip tamstą vadinu, bet vakar dieną man leido bent tą vienintelį sykį Tamstą taip pavadinti. Tamsta mane suprasi, perskaitęs šį laišką, kaip aš Tamstą supratau vakar kopų viršūnėje.

Iki šiol, išskyrus mano motiną, su manimi visi žiauriai elgėsi: visi norėjo mano meilės — jei gyvulišką aistrą galima me-

kaip vieną dieną "neapsakomas džiaugsmas" apėmęs visą būtybę:

"Yra neapsakomas džiaugsmas, kuris taip pat stebuklingai mus apima, kaip apaštala nemotyvuotas išsiveržimas: 'Džiaukitės, ir dar kartą sakau jums — džiaukitės'. Džiaugsmas ne dėl šito ar kito, bet ugningas sielos šauksmas 'liežuviu ir burna, iš širdies gilumos'. Aš džiaugiuos savo džiaugsmu: dieviškoji giesmė, kuri staiga nutraukia visas kitas mūsų dainas; džiaugsmas, kuris kaip vėjelio pūtimas, atvėsta ir gaivina; Passato banga iš dangaus slėnių, kuri amžinas buveines glosto".

Šis užrašas primena mums tokius pat Descartes'o ir Paskalio pergyvenimus. Jis yra datuotas 1838 metų gegužės 19 d., ir nėra abejonės, kad tai yra Kierkegaard, kaip filosofo, gimimo data.

Tačiau jam nebuvo lemta pasidaryti džiaugsmo filosofu. Tame pačiame dienoraštyje, tų pačių 1838 metų gale, yra paslaptingas užrašas apie kažkokį įvykusį jo gyvenime persilaužimą, apie "didį žemės drebėjimą". To "žemės drebėjimo" pasekmės matome jo vedybų istorijoje. 1840 metų rudenį jis susižiedavo su Regina Olsen, jauna, gražia mergaite iš gerų namų, kurią jis visą savo gyvenimą mylėjo ir dievino. Tačiau kitais metais jis nusiuntė jai atgal žiedą ir grubiai nutraukė santykius, nepaisydamas Reginos desperacijos, abiejų šeimų konsternacijos ir visos Kopenhagos pasipiktinimo. Priežastis, kurios jis nei Reginei, nei kam kitam tada nepaaiškino, buvo, kaip matyti iš jo vėlesnių dienoraščių užrašų, kažkoks jo fizinis defektas, "dyglys kūne", ir susijęs su tuo daktaro patarimas. Biografai kalba apie tai labai mig-

(Tęsia 3-čiam psl.)

le vadinti — mano grožio, kūno... Bet niekas neparodė man tikros šilumos. Mane išnaudojo kaip vergę. Ne, dar blogiau, kaip gyvulį ar daiktą už tuos kelis numestus popierio gabaliukus, pinigais vadinamus. Jie mane išniekino dar neprašydėjuose jaunystėje. Ne, tai per mažą būtų pasakius: pasinaudodami savo galia, mano nepatyrimu ir skurdo aplinkybėmis, išprievartavo ir pridėjo antrą burną maitinti...

Ar supranti dabar mane: aš paleistuvė! Bet many liko tas pats žmogus. Girdi, tas pats žmogus su visais jausmais. Gal kiek daugiau pasiilgęs švelnaus žodžio, bet užtai perpildytas keršto!

Bet Tamsta buvai kitoks nei ta judanti galvė, pirmu žvilgsniu išrengianti moterį. Tamsta many matei žmogų, sau lygų žmogų, ir parodei man tiek jausmo ir sielos! Ir kaip aš galėjau Tamstą nuskriausti?

Ne, ne, aš turiu sąžinę, todėl neatėjau į pasimatymą. Jaučiau, kad šį vakarą kažkas nepataisomo tarp mūsų būtų įvykę! Tikiu, žinau iš patyrimo, kad Tamstai aš patinku. O tokiai švelniai sielai — jau žingsnis į meilę. Patikėk manimi, aš jau spėjau Tamstą pamilti. Kas patikės tuo?! Bet taip yra! Todėl ir nenoriu Tamstos suvedžioti.

Pasinaudosiu proga, palauksiu Tamstą išeinant į pasimatymą ir paliksiu šį laišką, kad žinotum tiesą.

Aš pasistengiau daugiau niekad nepasivelti Tamstos kely, nepasirodyti Tamstai į akis. Bet vakar dienos paliktą vaizdą nešiosiu, kol gyva būsiu.

Tamsta neminėk mane blogu, nesmerk, tik prisimink retkarčiais kaip vakar dienos Dalą.

Tamsta vakar daug sykių buvai teisus: mokėjai kiek išvelgti mano vidų. Ypač buvo nemalonu, kad negalėjau savo skausmo nuo Tamstos paslėpti. Tat žinok, kad aš baisiai kenčiu! Ir kodėl Dievas pasaulin leido gražias moteris, o ne visas vienas? To negaliu suprasti!..

Dala

Kas supras moterį? — Ilgai galvojęs, patsai save užklausė Leonardas Liūnelis, ir vis dar rankoje laikydamas laišką, atsisėdo į fotelį.

EGZISTENCIALIZMO TAMSA IR ŠVIESA

(Atkelta iš 2-ro psl.)

lotai, ir niekas dabar negali pasakyti, ar Kierkegaardas buvo panašus į Nietzsche'ą ar į Ruskiną. Faktas pasilieka: jis buvo priverstas atsižadėti taip artimos laimės, ir jo asmeninis gyvenimas liko visam laikui suardytas.

Kierkegaardas sako, kad jei jis būtų gyvenęs viduramžių laikais, jis būtų įstojęs į vienuolyną. Bet XIX amžiuje protestantiškoje Danijoje vienuolynų nebuvo, ir Kierkegaardas bandė rasti paguodos filosofijoje. Jis nuvyko į Berlyną ir klausė Schellingo paskaitų. Tačiau jis greit suprato, kad "minties meisteriai neturi minčių, kurios jam galėtų padėti". Jis grįžo į Kopenhagą ir pradėjo rašyti ir leisti vieną po kito savo veikalus. Jis yra parašęs nepaprastai daug: išleidęs 30 spausdintų tomų, jis dar paliko tiek pat rankraščių ir dienoraščių. Visi jo rašiniai labai subjektyvūs, ir kiekvieną jų jis pradeda nuo savęs ir baigia tuo, kas tik jam vienam rūpėjo. Rašė jis chaotiškai, ir paskutiniaisiais metais atrodė, kad, baigdamas kokį veikalą, jis jau buvo pamiršęs, kuo jis tą veikalą buvo pradėjęs, rodydamas savo rūšies grafomanijos žymių. Šituose raštuose paliesta daugybė įvairiausių temų, pradedant bučiavimo sistematika ir baigiant reikalavimu, kad kiekvienas krikščionis turi mirti taip, kaip mirė krikščionybės kūrėjas. Savo rašiniams jis nesiekė garbės ar vardo: daugumas jo veikalų buvo leidžiami slapyvardžiais, kuriuos jis nuolatos keisdavo. Jis neieškojo uždarbio: atvirksčiai, savo veikalų leidimui jis išekvojo beveik visą savo kapitalą, paveldėtą po tėvo. Jis neieškojo skaitytojų: jo veikalų forma, ilgis, chaotiškumas ir net pagaliau, patys pavadinimai — "Baimės sąvoka", "Išgąstis ir drebėjimas", "Liga iki mirties" — galėjo skaitytojus tik atbaidyti. Pagaliau jis net neieškojo asmeninio nusiramino. Būdamas ištikimas savo misijai daryti gyvenimą sunkesnį, jis savo rašiniams sukeldavo vieną audrą po kitos: pradžioje, dėl per didelio atvirumo kalbant apie santykius su Regina; vėliau, kai jo veikalai pradėjo patikti kai kuriems kritikams, jis lyg tyčia išprovokavo prieš save pasipiktinimą, ir kurį laiką jo reputacija stovėjo taip žemai, kad niekas nedrįsdavo kalbėti su juo gatvėse. Rašydamas krikščioniška dvasia, jis galėjo pasidaryti įtakingu bažnyčios pamokslininku; tačiau jis nukreipė savo sarkazmą prieš oficialiąją bažnyčią ir nutraukė su ja saitus.

Kierkegaardas asmenybė yra tokia turtinga, o jo veikalai taip įvairūs, kad jų negalima aprėpti kokia nors viena trumpa formule. Tačiau jo filosofijos pamatiniai bruožai yra aiškūs ir eina jau iš jo gyvenimo pagrindinio įvykio (asmens nelaimės) ir jo kūrybos pagrindinio tikslo — daryti gyvenimą ne lengvesnį, bet sunkesnį.

Biblijoje yra pasakyta: "Ką padėtų žmogui, jei jis visą pasaulį įgytų, bet savo sielą pražudytų." Šituose žodžiuose glūdi Kierkegaardas filosofijos pradžia su tuo tik skirtumu, kad jis vartoja ne tiek žodį "siela", bet "egzistencija". Jo veikale "Baimės sąvoka" galima rasti tokį tekstą:

"Kai atsiranda vienas ar kitas išskirtinis įvykis, kai pasaulinės istorijos herojas surenka aplink save didvyrius ir nuveikia milžiniškus darbus; kai įvyksta persilaužimas ir viskas įgauna reikšmę, — tada žmonės nori ten būti, nes tai apšviečia. Gal būt. Tačiau yra kitas artimesnis būdas dar naudingiau apsišviesti. Paimk Galimumo (= Baimės) mokinį, tegul jis nueina į Jutlandijos pievas, kur nėra jokių įvykių, kur didžiausias įvykis, jei kurapka praskrenda: ten jis pergyvens tobuliau, tiksliau ir giliau negu tas, kuriam minia ploja pasaulinės istorijos teatre."

Tik vienas klausimas turi žmogui rūpėti — išsaugoti ir išgelbėti savo esmės gi-



Ona Mikulskienė,
Čiurlionies Ansamblio
kanklių vadovė.
Lapkričio 14 d.
Čiurlionies Ansamblio
koncertuos
Rudeniniame
Naujienų vakare.



Kazys Binkis

APLINKUI TIK DAIROSI AKYS

APLINKUI tik dairosi akys nustebusios,
Kai mainos stebuklų stebuklai pasauly.
Pasislinkit į pakraščius, debesys,
Kad matytumėte sugrįžtančią saulę.
Šiandien sprogsta laukuose grūdų milijardai.
Girdžiu, kaip diegai pirmą kartą alsuoja,
Kaip miško krūtinėj sula kunkuliuodama verda.
Visi paukščiai sujudę pakrūmėms balsuoja, —
Turbūt renka mane savo viešpačiu.
O, šiandien aš skrajot ir dainuot pasirengęs!
Ei tu, lengvasai vėjau iš priešpiečių.
Nuvalyk tik greičiau man padanges.

liausią pamatą, savo tikrą egzistenciją, kuri nepareina nuo šito pasaulio gerovių. Jokie turtai, jokie šio gyvenimo galimumai ir malonumai tam negali padėti. Savo esmei, savo egzistencijai neprarasti reikia bijoti, reikia drebėti, reikia tikėti ir reikia kentėti.

Baimė... Svarbiausias Kierkegaardas veikalas yra pavadintas "Baimės sąvoka". Kierkegaardas pats manė, jog vieno šio veikalas užtektų, kad jo autorius būtų nemirtingas. Jame baimė nurodoma pirma ir būtina egzistencinės tiesos sąlyga, žmogaus tobulumo svarbiausia žymė ir išganymo didžiausiu Galimumu. "Galimumo mokinys" Kierkegaardas filosofijoje yra "baimės mokinys" — žmogus, kuris rado išsigelbėjimo kelią. Aristotelis filosofijos pradžią matė Nusistebėjime; Descartes — Skepticizme; Kierkegaardas savo ieškojimą pradeda nuo Baimės, kuri yra tikras jo filosofijos pagrindas.

Drebėjimas... Kitas Kierkegaardas veikalas yra pavadintas "Išgąstis ir drebėjimas". Jame apsakoma, kaip Abromas, klausydamas Dievo įsakymo, buvo pasiryžęs net savo sūnų paaukoti. Kiekvienas turi būti pasiruošęs imtis tokios pat savęs paties atsižadėjimo rizikos.

Tikėjimas... Naivus, primityvus, primityvesnis net už nekritišką dogmatizmą, tikėjimas "todėl, kad tėvas taip pasakė". Visais atvejais ne filosofinis racionalistinis tikėjimas, ir Kierkegaardas nesigaili sarkazmo

tiems filosofams, kurie giriasi, kad jie gali įrodyti Dievo buvimą. Čia Kierkegaardas buvo vienas iš pirmiausių ir įtakingiausių aracionalizmo, iracionalizmo ir net antiracionalizmo pirmtakų.

Kentėjimas... "Teisybė, kentėjimas yra bendravimas su Dievu, ašarų paktas, kuris yra toks gražus", rašo jis savo dienoraštyje. Kentėjimo glorifikaciją galima rasti kiekvienam jo veikale. Jos apogėjus pasiekta "Krikščioniškuosiuose traktatuose", kur jis vaizduoja septynis džiaugsmo laipsnius, pasiekiamus per kentėjimą; iš jų aukščiausias — džiaugsmas dėl minties, kad nelaimė yra palaima "Modgang er Medgang", "Adversity is Success").

Tokiu būdu Kierkegaardas, kuris 1838 metais, džiaugsmo entuziazmo pagautas, pradėjo būti filosofu, dabar, 1848 metais, vėl grįžta prie džiaugsmo. Teisybė, jis priėjo prie jo kitonišku būdu: sunkenybių, sukrėtimų, "didžiojo žemės drebėjimo", asmeninio gyvenimo suirimo ir kentėjimų keliu. Tačiau jis yra įsitikinęs, kad šis naujasis džiaugsmas yra stipresnis, gilesnis, pastovesnis ir nenutraukiamas nei šitam, nei anam pasaulyje.

Bet jei jam pavyko per kentėjimą pasiekti džiaugsmą, kurio niekas nei šiame, nei aname pasaulyje negali suardyti, tai šis kelias yra atviras kiekvienam kitam, kuris turės drąsos rizikuoti eiti tuo pačiu laimės atsižadėjimo ir kentėjimų keliu. Pasiekęs džiaugsmą per baimę, drebėjimą ir kentėjimą, Kierkegaardas ragino kitus neieškoti "lengvesnio", bet ieškoti "sunkesnio": bijoti, drebėti, kentėti ir tuo rasti išganymą savo sielai, savo egzistencijai.

3. Heideggerio rūpesčio filosofija

Pradžioje, kaip nesunku suprasti, Kierkegaardas net savo tėvynėje buvo laikomas tik keistuoliu, iš kurio galima buvo pasi juokti, bet į kurį neverta buvo rimtai žiūrėti. Tačiau, kai Europos intelektualinis gyvenimas pradėjo darytis pinesnis, vienas kitas pradėjo domėti Kierkegaardu: iš pradžių Vokietijoje, vėliau, ypač po Brandeso veikalų apie Kierkegaardą pasirodymo, pačioj Danijoje ir Skandinavijoje.

(Bus daugiau)

PETRUI ŠIRVOKUI ŠIMTAS METŲ



Praeitą penktadienio vakarą mažojo auditorijos salėje menamai buvo pagerbtas senukas Petras Širvokas. Kaip iš spaudos ir radijo jau žinome, tą dieną jis minėjo šimto metų sukaktį. Pačioje Lietuvoje didokas senių skaičius šimto sulaukdavo, bet Amerikoje tai yra retas reiškinys, todėl ši sukaktis ir reikėjo paminėti. Būtų buvę daug geriau, jei minėjimas būtų buvęs išgarsintas, labiau viešo pobūdžio, o dabar toks retas reiškinys vien tik artimųjų buvo atšvestas.

Mažon salėn susirinko patys artimieji Petro Širvoko draugai ir giminiečiai. Savo vaikų, kaip žinome, Širvokas neturi, jis yra viengungis, bet brolių vaikų, sesers vaikų čia Amerikoje yra gana daug. O jau vaikų vaikų, ir tų vaikų vaikų yra didelė galybė. Be to, buvo atėjęs vienas kitas ir tolimesnis giminietis. Atėjo ir tie žmonės, kurie išrūpino senukui reikalingus afideivitus, kurie jam Vokietijon kelis siuntinius pasiuntė, o vėliau ir tinkamai jį aprėdė.

Minėjiman buvo pakviestas ir rašytojas Juozas Švaistas, kuris senuką Lietuvoje labai gerai pažino, su juo keliais atvejais yra išsikalbėjęs, o Amerikoje jis yra parašęs nepaprastai įdomią Širvoko biografiją.

Greta salės esančioje virtuvėje moterėlės paruošė lietuviškų kilbasų, išvirė koštų kopūstų, prišutino bulvių. Ant stalo pripiaustė sūrio, priraiškė tikrai lietuviškos Dukšto duonos. Matėsi ir keli buteliai ant stalo. Nuo jų sukaktis ir pradėta. Jubiliatas taip pat išmetė stikliuką. Viena moteris priėjo prie jo ir paklausė, ką jis gers: "Seagram" ar ką kitą? Jis pažiūrėjo į butelius ir tarė:

— Man įpilkite baltosios...

Pasirodo, kad jis jau buvo išbandęs įvairius Amerikos skystymėlius. Ir geriausiai jam patinka baltoji. Prie jos jis jau buvo pripratęs. Be to, ten nėra jokių bereikalingų priemonių: spiritas ir čystas vandenėlis.

Užkandus ir skystimėliu sausą sūrį nuvarius į vietą, Dėdė Pasakorius atsistojo ir tarė kelis žodžius apie senuką Petrą Širvoką, apie jų dviejų giminystės ryšius iš tėvų pusės, apie jo paties vargus ir rūpesčius tokiam senam žmogui

afideivitą išgauti, apie pasižadėjimą juo rūpintis, kambario suradimą ir kita. Jis trumpai papasakojo, kaip Petras Širvokas pėsčias ėjo per sukolchozintą Lietuvą, kaip dabar Lietuvoje visi apskričių vardai sukaitalioji, kaip jis Prūsus pasiekė, kaip jis lietuviškus komunistus ir rusiškus bolševikus apgavo, kaip Danijos sieną peržengė ir galų gale išgavo reikalingą leidimą Amerikon atvažiuoti. Šią kelionę vėliau aprašys pats pasakotojas, o dar būtų geriau, jei prie jos prisėstų pats Švaistas, mokąs dalykus padailinti.

Trumpai nupasakojęs kelis kelionės nuotykius, Dėdė Pasakorius paprašė Juozą Švaistą tarti žodį. Švaistas nemanė, kad teks kalbėti. Šiam reikalui jis nebuvo pasiruošęs. Iškvietas, atsistojo, apsidairė ir žiūrė į visas puses. Viename jo kišeniuje matytis naujai gauti popieriai, kitame kišeniuje — revolveris. Anksčiau krūtinės kišenukyje būdavo balta nosinė ir plunksna. Bet dabar nieko nėra. Plunksna jam, matyt, nereikalinga, o ginklas — būtinas, kaip tarnyboje, taip ir Chicagos gatvėse. Jis šitaip pradėjo:

— Gerbiamas Jubiliate, Gerbiamosios ir Gerbiamieji! Niekad nemaniau, kad mes čia, Amerikoje, turėsime progos minėti senuko Petro Širvoko šimto metų sukaktį. Žinau, kad Širvokas matė ir šilto ir šalto, bet niekad nemaniau, kad jam pavyks bolševikus apgauti ir vokiečius apstatyti, kad jis pajėgs vizą gauti ir pro amerikiečių visas komisijas pralįsti. Mums visiems smagu, kad šiandien jis čia yra kartu su mumis, sveikas ir dar stiprus. Visi smagiai jaučiamės, bet mano savijauta nekokia. Kaip žinote, savo laiku parašiau knygele apie Petrą Širvoką. Vietomis, plunksnai išsimačius, truputį persūdžiau. Rašydamas nemaniau, kad pats Petras Širvokas ją skaitys. Man nesmagu, kad iškėliau tokius dalykus, kurių gal ir pats Petras nenorėjo viešumon kelti. Dėl viso to labai blogai jaučiuosi. Būtų daug geriau, jei tos Širvoko istorijos visai būčiau nerašęs. Bet, kaip sakiau, visa tai padaryta ne iš blogos valios. Kitaip aš beveik ir negalėjau padaryti... Dovanok man, Petrai...

Švaistui baigus, buvo paprašytas pats senukas tarti kelis žodžius. Senukas jis įdomus, gyvas, orientuojasi. Savo laiku šileikis buvo nupiešęs Petro Širvoko portretą. Tai buvo prieš keletą metų, darbas buvo iš fotografijos. Gyvas Širvokas visai nepanašus į pieštą portretą. Tikrai ūsai tie patys, ilgi ir galukai sukibę. Šiaip iš jo liko, kaip sako, skūra da kaulai.

— Be reikalo, Juozai, jaudiniesi, — pradėjo Petras Širvokas, kreipdamasis tiesiai į ša-

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 2, 1954

Juozas Švaistas



PETRAS ŠIRVOKAS

lia atsisėdusį Švaistą. — Visos tavo knygos dar neperskaičiau. Dar nepriėjau tos vietos, dėl kurios tu blogai jautiesi. Skaitau aš lėtai. Ausys mano dar geros, girdėti viską girdžiu, bet akys jau nusilpusios. Teisybę pasakius, tavo knygą man skaito brolio vaiko sūnus. Ir visa, ką tu rašai apie Bandurski, tai teisybė. Ir ką sakai apie sluzbą carui, tai teisybė. O ką sakai apie skripką ir smičiolą, tai viskas buvo toč taip, kaip ten parašyta ir kaip aš tau kelis kartus pasakojau. Mano ausys ir skripkutė ir dabar mane išgelbėjo. Kaip jau čia buvo paminėta, man teko pėsčiam iš Lietuvos bėgti. Jūs bėgote iš Lietuvos kartu su vadais ir generolais. Jūs išsivedėte visus arklius ir išsivežėte visus vežimus. Mums, Lietuvoje likusiems, nebuvo ratų ir malkoms parsivežti. Man teko kelis kartus bėgti... Bėgau nuo turko ir bėgau nuo japo- no... Bet bėgome be vadų. Mūsų vadai tada pirmieji ėjo

mūšin. Kada jie žuvo ir mūsų pralaimėjo, tai bėgom. Bet Lietuvoje visi bėgo be mūšio, vadai pirmiausia... Mums teko pėstiems eiti... Perėjau Lietuvą, perėjau Prūsus ir pasiekiau danų gronyčią. Čia mane rusai ir sučiupo. Raudonoji Armija mane kelias dienas laikė. Aš rusiškai moku, tai su kareiviais susikalbėdavau. Vienas jų buvo muzikantas, bet negalėdavo gerai striūnų nustatyti. Paprašiau, kad man paduotų skripką. Striūnas jai nustačiau ir užtraukiau kelias senas rusiškas giesmes. Ruskeliams patiko, keliems net ašaros nuriedėjo. Po to, jie manęs daug ir nesaugojo. Vieną pavakarį aš ir dingau, o vakare sieną perėjau. Jie manė, kad aš einu į rytus. Kaip minėjau, neprimatau. Prūsuose paklydau. Turėjau eiti į vakarus, bet ėjau į rytus. Tada mane ir rusai sučiupo. Jei būtų kitaip buvę, tai būčiau nepabėgęs. Jūs nei vienas iš rusų nebūtumėte pabėgę... Aš juos pažįstu, todėl ir pasprukau... Jie manė, kad aš Lietuvon keliausiu, o aš patraukiau į vakarus... Anksčiau Lietuvoje gyvenome kaip danguje, bet šiandien ten didelis vargas. Dabar visi iš Lietuvos bėgtų, jei galėtų, bet ne visiems pasiseka rusus apgauti. Aš juos gerai pažįstu, tai ir pabėgau...

Apie Petro Širvoko pabėgimą iš pavergtos Lietuvos dar užgirsime. Jis yra pasiruošęs papasakoti, kad tikrai kas gerai ir tiksliai užrašytų.

— Reporteris

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija

atpigino šias knygas:

1. JUOZO ŠVAISTO PETRAS ŠIRVOKAS, buvo \$2.75, o dabar tikrai \$2.00
2. VINCAS KREVĖ MICKEVIČIUS, 188 psl., buvo \$2.00, o dabar tikrai \$1.00

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

NAUJIENOS — 1739 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILLINOIS

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja



motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.



SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasiite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

Štabas kalba lietuviškai

DISTRICT SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Ar kultūringas literatūros vakaras ar gyvųjų eksponatų demonstravimas?

Sekmadienį, rugsėjo 26 d., po pietų, giedrioje, pakilioje nuotaikoje skubėjau į Lietuvos Auditoriją. Ėjau, kaip ir daugelis kitų, kad pagyvenčiau su rašytojais, kad jaučiau, kultūringoj aplinkoj atgaivinti savo dvasią. Juk tai kas antrieji metai įvyksta rašytojų suvažiavimas ir ta proga rengiamas literatūros vakaras. O mums visiems, pasakyčiau, nepaprasta literatūrinė šventė. Tada pasirodo ir svečiai rašytojai, iš tolesniųjų Amerikos miestų.

Tos šventės ar vakaro publikai nieko negalėčiau prikišti. Susirinko daugiau, negu tikėjaisi. Mūsų visuomenė, kaip pasirodo, nėra atšalususi kultūriniam parengimams. Publika buvo rinktinė, inteligentiška. Salėj tikrai jautėsi maloni šventadieniška nuotaika.

Bet išėjau, tikriau pasakius, pabėgau baisiai sujaukta dvasia, netgi pabaigos nesulaukęs. Tiek kartelio prisirinko viduje, kad nenoromis įsmukau į pirmą pasitaikiusią smuklę. O juk visai nebuvo linkęs tą vakarą gerti. Kas gi dabar kalta? Man buvo graudu ir dėl apvilto publikos ir gėda dėl tų rašytojų, kurie dalyvavo programoj.

Ir ne jų čia kaltė, bet organizaciniai trūkumai bei nepasirengimas.

Pirmiausia, tas nuolatinis ir nelemtas vėlinimasis, net 45 minutes. Antra, nei jokio plakatelio prie durų nei menkiausios programos, kas ir ką skaitys. Publika laukia, nerimsta, klausinėja ir akiai laikoma. Neturi galimybių iš anksto pasiruošti ir tinkamai orientuotis visoj būsimoj vakaro eigoj.

Pagaliau pradedama. Dar didesnis nervinimasis: nuo pusės salės sunku užgirsti scenoje kalbantį žmogų. Nei mikrofonas nei garsiakalbiai nepritaikyti.

Ilgokos pauzos ir ilgokai tuščia scena, kol šauktasis išsijudina salėj iš bendrųjų sėdynių, susiranda taką į sceną ir prieina prie pulsto.

Bet viską pralenkia nepaprastas pirmininko veržlumas pademonstruoti save, palaidas žodžių barstymas ir neskoningas konferavimas. Spaudoje jau buvo rašyta, kad netinka jis konferansje rolei, bet nuolat tas pats pasikartoja.

Štai perlai:

Šįvakar turėsim didžiausią po Maironio poetą. Jis pusamžis žmogus, bet dar pajėgus. Šio savo jubiliejaus dabar nešvenčia, švęsias, kai sulauksias šimtą metų. Kritikai rašė, kad poetas negali būti geras kritikas, bet pasirodė, kad jie smarkiai apsiriko. Mūsų poetas gali ir proza rašyti ir kritikas būti ir dar koks! Anuomet profesorių Balčikonį surietė jožio ragą dėl savo pavardės, ir viešai, spaudoje...

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 2, 1954

Argi tai publikai įdomu, būdinga? Negi visi žino ir atsimena tos polemikos smulkmenas. Na, o dabar ar suprato esmę iš to plepėjimo? Publikai įdomiausia, kaip dabar pasirodys, ką pasakys ar paskaitys.

Toliau:

Štai karys ir poetas. O gal jis daugiau poetas, negu karys. Irgi jubiliatas jau. Prieš 50 metų parašė pirmąjį savo eilėraštį. Tasai eilėraštis ir dabar nenustojo savo aktualumo. Išgirsite šįvakar...

Štai svetys iš D. Jam 40 metų amžiaus. Jauniausias iš jubiliatų, bet paskaitys įdomų dalykėlį, kiek man teko pažvelgti...

Štai seniausias amžiumi, jau 65 metų, bet jauniausias savo siela. Ir eilėraščius rašo dar ir lietuvių kalbos nepamiršta. Beje, buvęs kalbininkas...

Maždaug panašiai. Kiekvienam paskaičius, vėl:

Girdėjot, kaip puikiai! Kaip įdomu! Bet ne viskas dar. Antroje programos dalyje išgirsite daugiau ir įdomiau...

Kaip sau norite, piliečiai. Aš klausiausi ir mane purtė ligi mažojo kojų pirštelio. Argi šitaip pristatomi ir rekomenduojami rašytojai? Tai labiau buvo panašu į parodą, kur demonstruojami gyvieji eksponatai.

Arba vėl: Kodėl užbėgama publikai už akių ir brukama jai svetima nuomonė? Kodėl neleidžiama jai laisvai, be pašalinių įtakų priimti autorių tokį, koks jis prisistato ir pasireiškia šiuo atveju? Publika rimta, suaugusi, nemenkai orientuojasi literatūros dalykuose. Ji nori savais įspūdziais pagyventi ir savos nuomonės susidaryti.

Kodėl įsivaizduojama, kad salėj šeštadieninės mokyklos vaikai susirinkę? Bet ir tie bai-

siai nepakenčia, kai nuolat baknojama: "Štai, žiūrėkit! Supraskit! Įsidėmėkit! Va čia svabiausia. Matot, kaip nuostabu?" Juk naujausias pasakėčios visai be didaktinių pridėkų. Ir jos įdomiausios.

Dar bruožėlis. A. Baronas išėjo nepasirengęs tam vakarui. Jis skaitė veikalėlį jau buvusį spaudoj. Apskritai, visas vakaras savo turiniu menkos vertės, nežiūrint į pirmininko zalatijimus.

Dėl visa to prašosi tokios išvados:

1. Gerai nepasirengus ir nesusitvarkius neskelbti literatūros vakaro. Ekspromtu toks dalykas niekad nepavyks.

2. Sutvarkyti mikrofoną ir garsiakalbius salėj, kad publika be jokio įtempimo girdėtų ir išgyventų įskaitančiųjų ar kalbančiųjų žodžius. Dabar buvo taip: jei kuris skaitytojas prikiša nosį prie mikrofono, užgirsi. Bet jautresnėj vietoj, kai pasisuka į šalį ar tyliu taria žodį, vėl dingsta sakinio prasmė ir įspūdis.

3. Būtinai paruošti programą. Į tą pat programą, jeigu jaučiamas reikalas supažindinti su autoriais, įdėti būdin-

gesniuosius jų biografijos ir bibliografijos dalykus.

4. Jeigu norima praveisti vakarą su konferansje, pasikviesti tinkamą žmogų.

5. Pirmininkui žinoti savo vietą ir apsvarstyti žodžius.

6. Scenos dalyviai turi būti parengtyje, o ne su publika salėj.

7. Autoriams, kurie nesugeba savo veikalų tinkamai paskaityti ir perteikti, pakviesti aktorius. Sakysim, St. Tamulaitis. Jis turi galingą balsą ir stipriai jį leidžia, kur reikia ir kur nereikia. Galėtų be garsiakalbių apseiti. Bet vietomis, įsikarščiaavęs ima ir užsmaugia žodžius. Tada klausytojas nebesugauja visos prasmės ir dingsta efektas. O juk reikia atsiminti, kad žodžiuose yra ne tik turinys, prasmė, bet muzika dar ir nuotaika. Skaitant visa tai turi išryškėti. Kl. Jurgelionis skaito gerai, išgyvenęs, bet pamiršta, kad Lietuvos Auditorija ne kambarys ir ne 5-7 žmonės prieš jį sėdi.

Nuolat visa tai primenama ir nuolat pamirštama. Ar ilgai tuo būdu bus bandomas publikos kantrumas?

Vienas iš publikos

Moving **Moving**
PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI
 ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽININGAS PATARNAVIMAS.
 NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU
 IRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PER-
 KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.
J. NAUJOKAITIS 2022 WEST 69th STREET, CHICAGO
 29, ILLINOIS. Tel.: WAibrook 5-9209

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
 DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.


CARR-MOODY LUMBER COMPANY
 3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
 STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.



MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS INSURED UP TO \$10,000

FEDERAL SAVINGS



MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
- Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.
 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
 Tel.: VIRginia 7-7747

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

NAUJOS KNYGOS

I.

APIE LAIKĄ IR ŽMONES. Parašė J. AISTIS. Išleido Knygų Leidykla TERRA.

Jonas Aistis-Aleksandravičius palyginamai dar jaunas vyras (g. 1904.7.7.), o štai jau palinko į prisiminimus. Pa-prastai prisiminimus imasi rašyti tie, kurie jau išmoksta šalčiau į gyvenimą žvelgti, ir kai tie prisiminimai jau gero-kai atvėsta.

Jonas Aistis rašo apie tuos žmones, kurie plačiai lietuvių visuomenei žinomi ir apie kuriuos daug kas rašė. Taigi, jis savo prisiminimais apie juos maža ką naujo pasako, o tik patvirtina, kas kitų apie juos buvo sakyta.

Bet jo prisiminimuose yra kai kas naujo, įdomaus ir gyvai sučiupta. Štai lietuvių visuomenė mažiausiai žino apie Jurgio Savickio gyvenimą. Jei ką žino, tai žino iš jo raštų, kaip antai šventadienio sone-tai, Ties aukštu sostu, Trupu-čiuką Afrikos, Raudoni batu-kai, ir kitų vėliau ir anksčiau rašytų ar atskiromis knygomis išleistų ar žurnaluose tilpusių. Bet ir tuose jo raštuose ma-žiausiai galima pajusti jų au-torių — Jurgį Savickį. Dar mes žinome, kad Jurgis Savic-kis buvo Lietuvos diplomati-nėj tarnyboj. Todėl Jono Ais-čio prisiminimai apie Jurgį Savickį ne vien tik su įdomu-mu skaitomi, nes jie gražiai parašyti, bet ir todėl, kad skai-tant tarp tų eilučių mes jun-tame Jurgio Savickio taurią asmenybę.

Štai J. Aistis rašo:

“... Gaila būdavo žiūrėti J Savickį: nuolat pasilenkusį, nuolat rėvintį, nuolat diegian-tį. Pasilenkusį su tokiu augš-tu kraujo slėgimu, jog jam jau ugninės musiukės akyse skrai-dė, ausyse ūžė”. (pusl. 132)

Tais keliais žodžiais tiek daug apie patį Jurgį Savickį pasakytą! Jurgis Savickis visą savo gyvenimą atsiskyrėliu nuo kitų tylumoje rėvėjo, die-gino savo raštais mūsų kultū-ros daržą.

Jurgis Savickis antrojo pa-saulinio karo metu gyveno Monte Carlo apylinkėse ir ver-tėsi daržininkyste. Rodos, kad jaunose savo dienose Jurgis Savickis galvojo tapti agronomu.

Arba štai dar vienoj vietoj J. Aistis mums pasako, kas yra Jurgis Savickis:

“... Neskubėdamas užlipau į kalną: ten jau kūmai ruošėsi; bet dar galėjo visas pusvalan-dis praeiti, iki išsiruoš, tai nu-tariau leisti pakalnėn, kad ten jam vienam nepabostų laukti. Nusileidžiu, ir J. Savic-kio nei ant suolo, nei švento-riuje nebuvo, bet bažnyčios viduje kažkas suolus traukia per grindis ir kalba. Įeinu, o gi Savickis su zakristijonu suo-lus tvarko ir kalbasi, lyg jiedu šioje parapijoje būtų drauge

augę ir visą laiką dirbę. Aš jam sakau: Na, o kada šio amato išmokote? Jis man: Pa-sėdėjau ir girdžiu kad kažkas dūsausdamas suolus grindimis traukia. Įėjau pasisiūliau tal-kon ir mes čia labai, labai įdomiai laiką praleidome...” (pusl. 137)

Toks Jurgis Savickis. Jei mes jo paklaustume: kada tamsta pramokai diplomatijos amato? Jis gal taip pat ramiai atsakytų: Kai kūrėsi Lie-tuvos valstybė, mane niekas neklausė, ar aš noriu, ar aš moku, pakvietė ir sutikau. Ir dar galėtų jis pridurti: Pasidė-jęs švarką, užsiraitojęs ranko-galius stojau pagalbon ir rim-tai dirbau.

Toliau J. Aistis pasakoja kaip Kauno popieros pirklys Fainas buvo karo metu Jurgio Savickio globojamas ir kaip šis, karui pasibaigus, piktu at-silygino, staiga pasidaręs raudonųjų kapitonu. Anuomet ir Kaune apie Fainą ėjo gandai kaipo vieną raudonųjų šelpė-ju.

J. Aistis prisimena ir Liudą Girą. Jis sakosi nežinąs iš kur L. Gira imdavo lėšas, bet jis gyveno prabangiai ir, atrode, kad išleisdavo daugiau negu uždirbti jis galėjo.

Deja, Lietuvos švietimo mi-nisterijos buhalterijos archy-vai bus raudonųjų sunaikinti. Iš ten mes patirtume, kiek L. Gira kaštavo Lietuvos valsty-bės išdui,...

Gražus švietimo Ministerijos (Tiesms 7-ame pusl.)

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus. Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki \$10,000.

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Tel. Lafayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

SHULMISTRAS & CO.
INSURANCE
REAL ESTATE
4004 S. ARCHER AVE.
CHICAGO 32, ILL.
3-6300

Property Management
Mortgage Loans
Life Insurance
Fire Insurance

ARCHER CURRENCY EXCHANGE
Checks Cash
Money Order

TAUPYKITE

Chicagos Stipriausioj Taupymo Įstaigoj

TURTAS - - - - - \$46,000,000.00
ATSARGOS FONDAS - - - - - \$3,700,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

ISTAIGOS Kasdien, iskaitant šeštad., nuo 9 val. ryto iki 4 p. p.
VALANDOS: Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

Standard Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141



GASO LEIDIMUS TURINTIEMS

PATARIAMA PASINAUDOTI
SIEGLER PEČIAIS



WARM COZY FLOORS
IN EVERY ROOM!

APPROVED BY A.G.A.

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM.

Sieglers
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATERS

VISI SIEGLER
PEČIAI GAZO CO.
INSPEKCIJOS
BUS UŽTIKRINTAI
PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dupleš. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo 1 iki 6 kambarių. Turime baltą virtuvinį stilių.

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY

2876 West Cermak Rd.

Blshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

valdininkų sukurtas anekdotas apie dingusį kelių tūkstančių litų orderį ir kaip pagaliau tas orderis atsirado pas L. Girą, užkandį apvyniojant juo. Girai, pats Gira vos jį nesuvalges... Jei taip tikrai būtų buvę, tai L. Gira tą orderį būtų uoste užuodęs. Tokiais atsitikimais L. Giras uoslė buvo tobula... Bet jam sekėsi, jei ir jo gauti orderiai "dingdavo", jis nuostolių nedengė, visuomet sausu išlysdavo. Ana, SS-SR pasiuntinys Pozdniakovas pasisiūlė apmokėti visas išlaidas vieno "Literatūros naujienų" numerio, jei jis bus paskirtas rusų literatūros apžvalgai. Tą numerį leido ir redagavo L. Gira. Ir čia, rodos, penkiolikos tūkstančių litų orderis jo pirštuose sutirpo. Jis liko skolingas ir kai kuriems autoriams ir keletas tūkstančių litų Spaudos darbuotojų kooperatinės bendrovės "Raidės" spaustuvei. "Literatūros naujienos" "Raidės" spaustuvėje buvo spausdinamos. Bet raudonieji, įsibraudami į Lietuvą, numarino ir tas jo skolas. L. Gira liko ne vien tik "sausas", bet raudonųjų pakylėtas.

II.

"SVETIMOS PAGAIRES".
Parašė VYTAUTAS ALANTAS. Išleido NIDOS knygų klubas. Leidinys Nr. 3.

Tai trumpučių apsakymėlių rinkinys, sudėtas į 255 puslapių knygą. Apsakymėliai visi lengvai skaitomi ir kai kurie jų greitai iš atminties dingsta. Apsakymėliai vaizdeliai daugiausia paimti iš tremties gyvenimo. Tremties gyvenimas vaizduojamas tamsiose spalvose, o taip pat ir patys tremtiniai nepalankioje šviesoje rodomi. Kas komiteto narys, tai būtina neigiama asmenybė. Rasi, todėl, kad jie pačių tremtinių buvo renkami...

Kaip pas V. Alantą, taip ir pas kitus mėginusius tremties gyvenimą įvilkti į dailiosios raštijos rūbus dažniausiai tremtiniai parodomi sutirštintose tamsiose spalvose. Tarytum tremty nebūta tokių, kas tame suveltame, iškraipytame gyvenime sugebėjo ne tik atspariai laikytis, bet visų bendram gerui veikti, kurti ir daug ko atsiekti. Ar ne iš pačių tremtinių tarpo atsirado tokių, kas nutiesė švietimo ir kultūros darbui tinklą, į jį įdėdami savo įvairią ir turiningą spaudą, mokyklas (pradžios ir vidurines) ir net žengė į savo aukštąją mokyklą. O kur dar įvairios kultūrinės pramogos su vaidinimais, choralais, net tautiniais šokiais ir scenoje su operų veikalais pasirodymu. Juk visas tas darbas ne iš šalies buvo primestas ar paraginta jo imtis, o vien pačių tremtinių sukurtas. Jų darbu, lėšomis ir jų rūpesčiu. Kurtas pačiose nepalankiausiose gyvenimo sąlygose ir kas žingsnis, vis teko nugalėti įvairiau-

sias klūtis ir daug visokeriopų nesmagumų pakelti.

Idomu, kad iki šiol ši šviesnioji tremties gyvenimo pusė mūsų dailiosios raštijos kūriniuose veik tyломis apeita, bent taip buvo iki šiol.

Vytauto Alanto tarp visų jo tojė knygoje sudėtų apsakymėlių yra ir tokių, kurie stipriai įstringa atmintin ir verčia pagalvoti. Tokiems netuščiaivuriams apsakymėliams priklauso — "Lemties valanda", "Lietuvės kerštas", "Sandėris", "Gyvenimas miniatiūroje" ir "Mūza stovykloje". — J.Vlks.

— Savo auka palengvink senelių sunkias tremties dienas! metu!



Tokių tragedijų išvengimui, kap. Gibbons pataria tėvams visada kartoti šią saugumo taisyklę: "Sustokit kiekviename posūkyje. Apsidairykite į visas šalis ir laukite tol, kol per gatvę pereiti bus visiškai saugu".

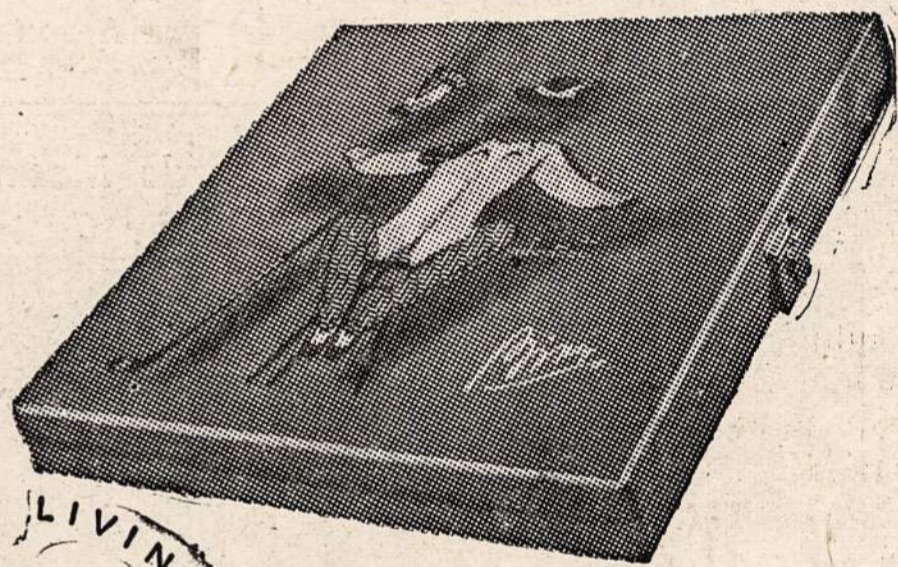
20th Birthday Party!



Music for Every Mood!

THE GREATEST RECORD PACKAGE RELEASE IN 20 YEARS

A SALES BONANZA
OF FABULOUS
NEW ALBUMS



A Leroy Anderson "Pops" Concert, A Night at the Roosevelt, Harmonizin' the Old Songs, In the Still of the Night, Louis Armstrong and Gordon Jenkins, The Mills Brothers, Ella-Songs in the Mellow Mood, Everybody Dance, Peggy, Street of Dreams and many more albums you can buy at

Garrick Music Shops

4141 West Madison Street
733 West 63rd Street

Sacramento 2-2025
Wentworth 6-0085

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

I pragara ir atgal

Tokiu pavadinimu krašto filmų mėgėjai ateinančių metų pradžioje matys naują Universal-International bendrovės gaminamą filmą, šiuo metu filmuojamą Yakimos, Wash. apylinkėse.

Tai bus istorija apie vieną II Pasaulinio karo didvyrį — Audie Murphy, kuris yra daugiausia šio krašto karių tarpe atžymėtas kareivis. Pažymėtina, jog dabar jis pats vaidina vaidmenį, prieš dešimt metų išgyventą realybėje — kovų laukuose šiaurės Afrikoje, Sicilijoje, Italijoje ir Vokietijoje.

Jūsų korespondentui jau 10 dienų yra tekę stebėti pačio filmo gamybą, dažnai būnant ir aktyviu dalyviu įvairiose jo scenose. Daugiau negu 300 kareivių iš 44 divizijos, stovinčios Fort Lewis, Wash., pakaitomis yra naudojami Audie Murphy buvusio dalinio — III div. 15 regimento — pavaizdavimui. Taip pat, reikalui esant, tie patys kareiviai vaidina ir vokiečių armijos atstovus, prieš kuriuos pačiam Murphy reikėjo nemažai pasidaruoti.

Filmo gaminimas

Skaitytojams, tur būt, yra įdomu, kaip gaminamas pats filmas, nuotraukų darymas bei dialoginė ir garsinė dalis. Pasakytina, jog darbas, toli gražu, nevyksta tokiu tempu, kaip kad vaizdus matome ekrane. Maždaug 10 valandų juoda darbą, praleistą filmavimui, ekrane tegalima parodyti tik 3-4 minutes. Kitas visas laikas sunaudojamas filminio bei garsinio aparato paruošimui, scenų dalyvių repeticijoms ir pan. Dažnai visai lengvutę sceną tenka pustuzinį kartų perfotografuoti, kol sutinka padaryti jos nuotraukos nuospaudą. Po to ta nuospauda yra patikrinama, o jeigu šiek tiek neatitinka reikalavimus,

vėl iš naujo kartojama. Tas pats pasakytina ir apie dialoginę bei garsinę filmo dalį. Ir čia filmo gamintojai neleidžia nė kiek nukrypti į šalį, — jeigu jaučiamas nors menkutas disonansas, tai rezultatai gana aiškūs: pakartojimas.

Filmo pobūdis

Šis filmas yra ypatingas kehlais požiūriais. Viena, jog pirmą kartą knygos autorius vaizduoja save ekrane. Primintina, jog šis filmas yra gaminamas pagal Audie Murphy to paties vardo knygą, savo laiku plačiausiai skaitytą Amerikoje. Antra, jog viena iš didžiųjų filmų bendrovių nupirko filmo gaminimo teises iš josios žvaigždės parašytos knygos. Taip pat pirmas atvejas, kai filmo pagrindinis asmuo žino daugiau apie patį filmą, negu josios gamintojas ir režisorius.

Be to, šis filmas yra pirmasis, kuriame II Pas. karo vaizdai atkuriami spalvose ir cėnemaskopiniu būdu. Pažymėtina, kad nuosavas cėnemaskopines kameras šiuo metu turi tik 20th Century-Fox bendrovė, o Universal-International tokią kamerą šiam filmui iš jos nuomoja už 25,000 dolerių. Pats filmas atsieis apie 1 milijoną dolerių, o čia Yakimos apylinkėse vykstantiems filmavimams per 1 dieną tenka išleisti 21,000 dolerių.

Taip pat tenka pridėti, jog didysis "Life" žurnalas yra paskyręs vieną žymiausių savo karo fotografų — Robert Landry — užfiksuoti filmo ir karo herojaus Audie Murphy patyrimų fronte naują išgyvenimą.

"To Hell and Back" filmo režisorius yra Jess Hibbs, All-American futbolo srities darbuotojas. Gamintojas (producer) yra Aaron Rosenberg.

— Edb. Sulaitis

New Soil Pipe Standards Mean Better Quality and Lower Costs



Naujieji "Soil" vamzdžiai reiškia geresnę kokybę ir mažesnę kainą. PO NUOTRAUKA: Prekybos sekretorius Sinclair Weeks iš "Cast Iron Soil Pipe Institute" atstovo priima padidintą "C. I." emblema. Dovanota emblema pagerbia krašto vyriausybę, prisidėjusi prie šito darbo patobulinimo.

WASHINGTON, D. C. — Žemesnes galutinio namų įrengimo kainas ir tobulesnią, sanitariškesnę kanalizaciją pranašauja "Cast Iron Soil Pipe Institute", išleisdamas rinkon naują "C. I." standartą. Nuo dabar "C. I." emblema garantuos griežtą kanalizacijos taisyklių išpildymą. Institutas atstovauja 80% visos kanalizacijos pramonės.

Žodžiai, paremti kuolais

Niekad iki šiol nekišau nosies į lituanistikos reikalus, nors kartais ir labai ją niežėdavo. Tačiau nūn norėtusi įdurti kuriam kalbininkui, įdurti kaip su medinėmis šakėmis. Bet kuriam gi taip įdurti? Žinoma, kad Dr. Pr. Skardžiui, nes jis, tarytum Martynas Liuteris nuo Romos popiežiaus, atsiskyrė nuo mūsų didžiojo lituanisto Jono Jablonskio. Prof. Skardžiaus "Lietuvių Kalbos Vadovas" yra lyg ir biblija jo išpažinėjams — "protestantams". Tačiau šitos "biblijos" nepriimu už didelį raštą, nes ji sudaryta ne "pranašo" nurodytoje žemėje ir ne pagal... dangaus ženklus.

Atkeliavus į pasaulį "Lietuvių Kalbos Vadovui", daug kas pakėlė rodomąjį pirštą prie kaktos. Vadovo daktarai, suprantama, buvo panašūs į antros gydytojus, kurie, žiūrėdami į mirštančią moterį, rūpinosi ne jos sveikata, o ieškojo lūpoms dažyti paišelio... Ir Pr. Skardžius šioje vietoje neparodė moksliško rimtumo, o elgėsi kaip jaunas kavalierius...

Prakeiktai nekenčiu jotų pradžioje žodžių: pjauti, spjau-

ti ir t.t. Kiekvienas toks žodis man atrodo lyg paremtas kuolu, kad neparvirstų... Vadovo žmonės Tėvynėje, matyti, mėgo vaikščioti su poniomis pasiramsčiuodami gugutėmis. Bet kam ši "gugutė" lietuviškoje rašyboje, ir dar ne tuo galu? Ir iš viso keista, kad, gyvendami nutautinimo pavojų, nekovoja dėl lietuvių kalbos išlikimo, o darome žygių ją atskirti nuo Tėvynėje pasilikusių. Tokias pastangas pavadinti naiviomis — nereikia didelio proto.

Kalbininkų pasitarimai Clevelande (š.m. rugsėjo 18 d.) taip pat rodo, kad su rašybos reforma per plačiai žengta, kad ji pradėta ne vietoje. Žengta, taip sakant, iki kelnių pajrimo. Jeigu "Lietuvių Enciklopedija", mano nuomone, laikysis Vadovo rašybos, tai ji bus ne visų lietuvių, o tik DP enciklopedija.

Ateinantį pavasarį, rodos, sueina 25 metai nuo Rygiškių Jono mirties. Nedaug kas dar prisimena senį Jablonskį, tą su vežimėliu per kambarį besistumiantį lietuvių kalbos tėvą. Šiandien visi lituanistai, drauge ir kiekvienas lietuvis, turi kuo nors prisidėti, kad ano žmogaus atminimas būtų gražiai paminėtas, kad jo vardas rašančiam lietuviškai neliktų neprimintas.

— Jul. Susmaras

KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBA'

Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko platinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratas ir pardavinėti pavienius numerius:

CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St.
(2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill.
(3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8620—75th St., Woodhaven, L. I.
(2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
CARNEGIE, PA.: Mrs. E. Shurmaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie
CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 89th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matuliaskas, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
ROCKFORD, ILL.: Rose Buches, 512 Brook Road.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Tauris, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELLO, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St.
(2) P. Krušas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St.
(2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Keleivis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) K. Lukoševičius, 35 Wilson St., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Shimelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamžickas, 26 Devonport Rd., London W 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.

Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigų Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:

N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

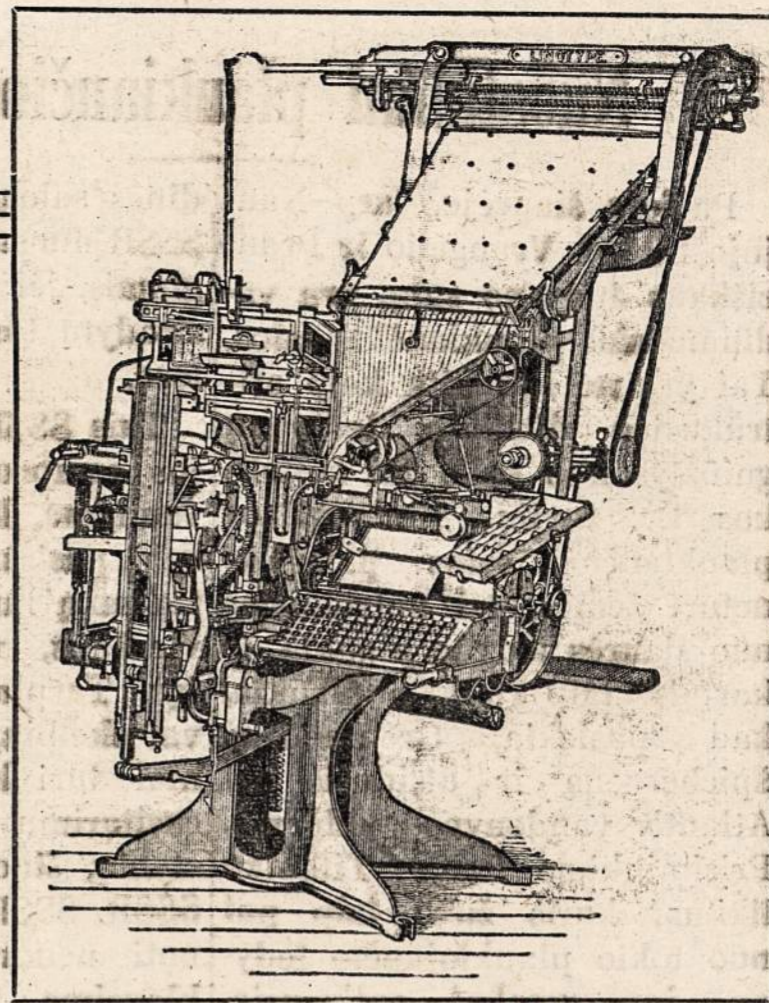
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas CEntal 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NAUJIENOS ATLIEKA SPAUDOS DARBUS



NAUJIENOS spausdina laiškus, vokus (konvertus), atvirukus (post cards), pranešimus, priminimus, įvairios rūšies tiketus, tiketų knygutes, žinias apie pobūvius, vestuves, krikštynas, sukaktis, minėjimus, biznio atidarymus, išpardavimus, mokesčių knygutes, draugijų įstatus, konstitucijas, brošiūrėles ir knygas.

NAUJIENOSE galima pasirinkti įvairios rūšies ir įvairių spalvų popierių.

NAUJIENOS turi įvairių rūšių angliškas ir lietuviškas raides su nosinėmis, uodegutėmis, taškais, brūkšneliais, rageliais ir kirčiais.

NAUJIENOSE įvairūs darbai atliekami lietuvių arba anglų kalbomis.

NAUJIENOSE spaudos darbai atliekami greitai, švariai, tvarkingai ir pigiai.

Čikagiečiai spaudos darbus gali atnešti į NAUJIENAS, o tolimesnių lietuvių kolonijų gyventojai spaudos darbus gali atsiųsti paštu. Gavę spausdinti norimą darbą laišku, jį tuojau išspausdinsime ir pasiūšime. Visa eilė lietuvių šitaip NAUJIENOSE jau dabar atlieka spaudos darbus.

Įvairiais spaudos darbais kreipkitės į NAUJIENAS, jos mielu noru tą darbą Jums atliks.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAYmarket 1-6100

Nuostabiai plaukiančios salos

Pačioje šiaurėje, tarp Naujojo Sibiro, Vrangelio ir Pranciškaus Juozapo salų, yra vadinamosios plaukiančios salos. Tai yra ne kas kita kaip atitrūkusios didžiųjų ledynų gniūžtys nuo kelių iki keliolikos kv. mylių. Kadangi tos plaukiančios salos pagrinde neturi žemės, tai nutrūkusios nuo šiaurės ledyno plaukia, ir kartais taip toli nuplaukia, kad pasiekia Grenlandiją, Špicbergeną ir atsiduria net Atlanto vandenyno viduryje. Prisiminkime laivo Titaniko likimą, kuris žuvo taip pat nuo tokio plaukiojančio ledyno jau gerokai aptirpusio. Kartais tokios plaukiančios ledinės salos savo kelionėje sumeta daugiau tūkstanties mylių ir išsilaiko gana ilgokai iki galutinai jas saulė įveikia.

JAV karo vyrai jau senokai atkreipė savo dėmesį į tas salas jas tyrinėdami. Pereito antrojo pasaulinio karo metu JAV kariuomenė net kai kuriose tokiose ledinėse salose įkūrė savo kariuomenės mažutes igulas. Tos igulos daugiausia buvo kuriamos oro atmainų stebėjimo tikslams. Ir dabar kai kuriose tose ledinėse salose daromi įvairūs stebėjimai, todėl ten laikinai įtaisomos net radaro ir radijo stotys.

Jau buvo tokie atsitikimai, kad kai kurios tokios ledinės salos visai priartėjo SSSR sienų pačioje šiaurėje. Ir priartėjo jos su JAV kariuomenės stebėjimo įvairiomis stotimis. Tada SSSR susirūpino ir tuoj kilo klausimas, kas daryti ir kartu, kam tokios salos priklausos. Žemė turi savo sienas ir neabejotinai savo savininkus, bet kam gali priklausyti ledas — plaukiantis ledas, kurio gyvenimas ribotas...

SSSR mokslų akademija tuoj išaiškino, kad SSSR pačioje šiaurėje vandens skalaują SSSR sienas yra neabejotina SSSR nuosavybė, fatai, jei tuose vandenyse pasirodo le-

dinės salos, tai ir jos tampa SSSR nuosavybe su visais įrengimais, jei tokie įrengimai pasirodytų tose plaukiančiose salose.

Tais SSSR mokslų akademijos samprotavimais besivadovaudama, komunistinė vyriausybė pasiskubino išleisti ir atitinkamą nuostatą. Jis yra tik vienas, vienai SSSR galiojantis. Tarptautinės teisės žinovai skelbia, kad tokie klausimai turi būti rišami bendru susitarimu užinteresuotų valstybių, šiuo atsitikimu JAV ir SSSR. SSSR apie tai nieko žinoti nenori, nes esą jie tą klausimą jau išsprendę net 1926 m. kažkokiu ten nuostatu, o dabar jie jį tik naujai parėmę moksliniais įrodymais...

Šiuo metu šiaurėje yra tokios trys didesnės skrajojančios salos JAV stebimos ir kai kurios turi savas mažutes stebėjimo stoteles. Jos vadinasi "T-1", "T-2" ir "T-3" Target". Vienoj skrajojančioj saloj karo metu JAV net turėjo aviacijos bazę ir ta sala dar iki šiol "gyva" ir ji yra visai SSSR "panosėje". Toje saloje 1952 metais laikinai buvo įsikūręs karinės aviacijos dalinys ar gal tik ten keletą dienų jis "viešėjo". Tur būt, JAV karo lakūnai iki šiol tų visų trijų salų nepaleidžia iš savo akių...

Taigi, karo atsitikime mes išgirstumėme nuostabių dalykų... Sachalinas karui ruošiamas vergų, o plaukiančiose salose kuriasi laisvi "sakalai"...

Vinco Krėvės kelionė į Maskvą vaizduojama "Pagundoje". Šį įdomų aprašymą ir V. Mykolaičio, V. Maciūno, A. Seno straipsnius apie Vinco Krėvės kūrybą, rasite knygoje — Vincas Krėvė Mickevičius. Jos kaina \$1.00.

Užsakymus adresuokite:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

Trumpai apie gamtą

CARICA PAPAYA

Carica papaya, kitur vadinamas papaw, yra hermafrodiškas tropikų medis. Jo vaisių vartoja maistui ir vaistui. Vidutiniškai medis gyvena 15 metų, kaip ir daug kitų vaisinių medžių, išgyvenę savo derlingumo amžių, pradeda senti. Papaya vaisių pradeda duoti išaugęs iki 6 pėdų ir išauga iki 20 pėdų. Per metus duoda per 100 sv. skanių vaisių. Vienas vaisius gali sverti iki 10 svarų. Jo sėklos truputį karčios ir turi imbėro skonį. Papaya vaisius gausus apvalainomis it žirnių tamsiomis sėkloimis, kurių skaičius įvairuoja nuo 500 iki 1,000 sėklų.

Carica Papaya tėvynė yra Centrinė Amerika, bet jis yra paplitęs visuose tropiškuose ir subtropiškuose kraštuose. Jis randamas Floridoje, Kūboje, Ramiojo Vandenyno salose ir Australijoje. Papayą mini ir šventraštis (Genesis 1:11) kaip maistą. Medicina pripažįsta jį kaip naudingą maistą. Daug kas teigia, kad papaya sėklos ne tik liuosuoja vidurius, bet turi ir gydančių elementų.

Floridoje mačiau Carica papaya medžius su vaisiais ir mačiau juos žydinčius. Vaisius skanus, geltonas, minkštas, saldus. Jo sunka skani gerti, turi malonų kvapną. Sunka paprastai konservuojama, bet ne vaisius. Vaisius labai greitai genda. Pradėjęs pūti, turi nemalonų kvapą. Tiktai žiemos metu šiauriečiai kai kada didesniuose vaisių sandėliuose gali nusipirkti šio vaisiaus. Rugsėjo mėnesį jo kaina 49 c. svarui. Floridoje mes mokėjome 6 c. svarui. Ponia O. Balmonienė, Miami, Fla., mums iškepė Papaya blynų, kurie buvo ypatingai skanūs. Josios sode tokių medžių buvo keletas, tai turėjau progos prisiziūrėti bei pasigėrėti jo grožiu.

Carica papaya auga poromis, atseit, hermaphrodite stamina ir pistillate. Vyriškosios

gimties medis neduoda vaisiaus, bet abu žydi kiek skirtingai. Vyriškosios gimties papaya taurės formos geltonas žiedas laikosi ant ilgo (iki 24 colių) stiebelio. Moteriškosios gimties papaya taip pata žydi. Žiedo šviesiai geltona spalva, į narcizą panašus žiedas, bet žiedai laikosi arti tiesaus kamieno. Žydėjimo metu šie medžiai apsisvaisina. Kai atsiranda per daug bevaisių papaya medžių (o jų esti gana daug), juos nukerta. Kol vaisius bręsta, jis esti žalios spalvos, kai pradeda truputį pagelsti, tada laikas skinti. Dėl didelio svorio, vienu šonu laikosi į kamieną atsirėmęs. Kol mažas, vaisius yra panašus į kriaušę, o vėliau — į dyną.

— M. Sileikis

Jeigu norite plačiau susipažinti su mūsų didžiojo rašytojo VINCO KRĖVĖS MICKEVIČIAUS gyvenimu ir kūryba, būtinai įsigykite Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidinį Vincas Krėvė Mickevičius. Knygos kaina tik \$1.00.

Užsakymus siųskite:

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

IT'S HERE!

CROWN
"SPACE SAVER 30"
30" GAS RANGE
with
KING SIZE OVEN



GIANT 24 IN. OVEN
GIANT 20 IN. BROILER

Imagine an oven 24" wide, 14" high and 18" deep — easily accommodates 6 pies; 8 cakes; 12 loaves of bread. With all this capacity range takes only 30" wide floor space.

All deluxe equipment including electric lamp, electric clock and chime timer, four center-simmer fuel saving top burners, 3 inches of insulation around oven, slide-out drawer type broiler, oven heat control.

SOLTIS

HOME APPLIANCES
& FURNITURE

2647 West 51st Street
HEMLOCK 4-7095

OPEN MONDAY AND
THURSDAY EVENINGS

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 2, 1954



They Were Planning A Picnic That Day... when the tornado came twisting out of nowhere, whipping their house with fierce, sudden gusts that sent half the roof crashing in on them. That's how disaster strikes — *without warning!* And when it does, there's no time to ask for blood donations for the injured. The blood must be there. That means someone must give it *ahead of time!* Call your Community or Hospital Blood Bank or Local Red Cross Chapter. Make an appointment to donate blood — *now!*

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Lietuvos žemėlapio vardyno nustatymas

Lietuvių Enciklopedijos leidytojas J. Kapočius rugsėjo 18 d. į Clevelandą buvo sukvietas kalbininkus svarbiam pasitarimui — nustatyti tikrosioms Lietuvos vietovardžių lytims, žinoma, kiek tai šiomis sąlygomis įmanoma.

Tuo reikalu posėdis truko beveik ištisą dieną. Dalyvavo: P. Jonikas, Stp. Kolupaila, A. Salys ir Pr. Skardžius; be to, savo žiniomis kiek talkininkavo P. Butėnas ir A. Dundulis. Posėdyje buvo ir žemėlapio braižytojas plk. Andrius. Faktiškai lytis nustatinėjo 3 kalbininkai; prof. Kolupaila posėdyje buvo ežerų bei upių vardų, iš dalies ir jų vardų pasikeitimų žinovas.

Buvo peržiūrėtas ir pati-

krintas vardynas iki O įskaitytinai. Likusiai daliai savo pastabas P. Jonikas ir Pr. Skardžius bei Stp. Kolupaila nusiųs A. Saliui, kuris tą vardyną suredaguos, o taip pat ir parašys įžangą vardyno sąrašui, kuris bus pridėtas prie žemėlapio.

Pirmą kartą visam Lietuvos žemėlapio vardynui kalbininkų nustatytos lytys bent dideliam dalimi pašalins žemėlapinių Lietuvo vietovardžių iškraipymus. Antra vertus, šių vietovardžių sąrašas, išsiuntinėtą atitinkamoms įvairių kraštų institucijoms, leis paskleisti lietuviškąsias lytis kitose tautose, kurios iki šiol lietuviškuosius vietovardžius neretai vartojo iš lenkiškų, vokiškų, rusiškų ar kitokių šaltinių lietuviams svetimomis formomis.

Angliškųjų skolinių žodynas

(Tęsiny iš 1954.IX.25 "Literatūros")

centas, cent (cent), šimtoji dalis dolerio. — Jūs, vaikai, manęs *nelaikinate*, kad aš spaudžiu *centą* prie *cento*, bet patys pasakojate, kaip *tyčerką skūlėj* jums aiškina, jog tik atimk vieną *centą*, ir jau nebebūs doleris, o tik 99 *centai*. Pirmiau į *šiovą* galėjai nueit už *faif cent*, o dabar jai ir pusdolerio neužtenka.

cigarėtas (cigarette), kapoto tabako rūkalas, cigaretė. — Klausi, daktare, ar rūkau: taip, rūkau, bet tik pypke, ne *cigaretus*, nes dabar jau visos bobos juos rūko, o aš niekad bobą nebuvau ir nebūsiu! Ar teisybė, daktare, kad *cigaretai* vėžį plaučiuose padaro?

cimentas (cement), molio, kalkių ir vandens mišinys, vartojamas statybai, keliams tiesiti ir gatvėms bei šaligatviams iškloti; cementas. — Seniau *strytus* išklodavo plytomis, pasku *asfaltu*, o dabar jau ir *cimentu* kloja.

cimentuoti (to cement), cementu sujungti, sutvirtinti plytas, akmenis ar kitokią statybinių medžiagą; cementu iškloti kelius, vieškelius, gatves, šaligatvius, grindis ir kitokias vietas, kur tik reikalinga kietas, tvirtas ir patvarus medžiaga. — Dabar jau beveik visi Amerikos keliai *cimentuoti*. Jau tai savo *beismentą* būtinai turėsiu *cimentuoti*, nes toks šlapas ir *dempi*, kad visą *auzą* padaro *dempi*, o už tai, daktarai sako, ramatizmas mano sąnarius surakinąs.

civiliškas (civil), pilietinis. — Aš tave, *Džianuk*, labai *laikinu* ir myliu, bet *civiliško* šliūbo imti pas *džiodžę* neisiu, ba tokį šliūbą tik paleistuviai ima, o aš esu dora mergaitė. Visi *nigeriai* labai *laikina Linkiną*, nes jis pradėjo *civilišką* karą už jų laisvę.

Čaina, Čainija (China), Kinija. — Kai *Džepanas* *sufaitavo Čainą*, tai pasidarė toks mandras, kad netrukus šoko

ir Ameriką *faituoti* (čia *Džianpanu* suprantamas visas japonų kraštas, valstybė — Japonija). — Kaip manai, daktare, ar ilgai *Čainą* komunistai valdys? Vargšė ta *Čainija*: ant jos visi lipa, tarsi ant kumpo liepos.

čainys (Chinese, Chinaman), kinų rasės ar tautos žmogus, Kinijos gyventojas, kinas. — Nešk *landrę* pas *čainį*, tai niekad nieko *nepralūžysi*. Tas *čainys* atrodo man, kaip *džepanys*, ir nežinau dabar, katras yra katras.

Čalis, Čaliukas (Charles, Charley), Kazimieras, Kazys Kaziukas. — Jei tu *nekvitysi* eįs į to *Čalio salioną*, tai gali būt *šiur*, kad aš imsiu *divorsą*, *šiur* imsiu! Šiandie Margutis sveikino per savo radijušą visus *Čalius*, taigi ir mane, ba mano vardas yra *Čalis*. *Čaliuk, lukaut*, po *karu* palisi!

čapyti (to chop), kapoti. — Einu malkų *čapyti*, ba jau neturiu kuo *forviso* prakurti. Anas vis dar *stokjarduose* tebedirba ir mėšą *tebečapina*.

čapsui, čapsujai (chop suey, chop sooy), valgis, sutaisytas iš šutintos, virtos ar keptos mėsos, ryžių, metūgių, salierų ir sezamo aliejaus. — Einam pas *čainį* *čapsui* valgyti. Jau dabar gali gaut *čapsujų* bile *restorane*, bet pirmiau tai, būdavo, gaudavai jų tik *čainių restoranuose*. Nusivesk tą *grinorkaitę* į *čainių restauraciją* ir užfundyk jai *čapsui*, ba ji da niekad jų nevalgė.

čapteris (chapter), skyrius. — Aš geriau *laikinu* tas knygas, kurių *čapteriai* trumpi. Pereitą naktį skaičiau tokį ilgą *čapterį*, kad pabaigiau tik po dvylikos.

čardžyti (to charge), žr. *čėžyti, pačėžyti; pričėžyti, pričardžyti*.

čarteris (charter), inkorpo-

ravimo teisė, privilegija, leidimas, dokumentas, kurį išduoda tam tikri valdžios autoritetai draugijoms, unijoms, bendrovėms ar kitokiems kultūros, šalpos, biznio ar sporto sambūriams. — Mūsų draugystė jau gavo *steito čarterį*, ir dabar gali legališkai gyvuoti ir veikti *Ilinojaus steite*. Paėmė tas *lojeris* pinigų už *čarterio* išėmimą, o to *čarterio* kaip nėra, taip nėra.

čėizeris (chaser), tas, kuris ką nors vejasi; vanduo, selteris ar koks nors kitas skystis, dažniausiai pasaldintas, paskanintas su cukrum, imbiru ar kitokiais prieskoniais. — Ar girdėjai, kad tas *dolerio čėizeris* jau padžiovė kojas ant tvoros? Ale jis ir *čėizino* tą *dolerį*, vaje, vaje: būdavo, tam *štorė* ir dirba, ir guli, ir valgo, ir — mirė. Ale tai pasiutusiai aštri ta tavo arielka; duok, po velniais, gero *čėizerio* stiklą užgerti.

čėizyti (to chase), vyti; vaikyti; gauti; gaudyti. — Vai, kad tie *boisai* *čėizina* vienas kitą, kad *čėizina*. Jau ko neko, bet *dolerio* tai aš niekad *nečėizinau* ir *nečėizysiu*.

čėk akąuntas (check account), einamoji sąskaita, iš kurios bankas išmoka indėlininko išrašytus čekius. — Aš turiu banke *čėk akąuntą*, tai *randą* moku *čėkais*.

čėkbukė (checkbook), čekiams išrašinti knygelė, kurią bankai išduoda einamosios sąskaitos indėlininkams. — Tik tu nesiusk, susimildamas, nesiusk, kad vakar *čėkio* negavai. Sėdasi rašyti, žiūriu, kad *čėkbukė* išsibaigusi; tai dabar lekiu *streit* į banką naujos *čėkbukės*, kurią gavęs, tuoj išrašysiu tau *čėkį*, ir rytoj ji gausi; tik nesiusk.

čėkeriai (checkers, chequers), dviejų asmenų žaidimas, stumdant 48 diskus 64 kvadratų lenta. — *Čėkerių gėmis* būtų visai panašus į šachmatų, jei vietoj *diskų* būtų gražios damos. Jau tu geriau nei *netraijyk* mane *subytyt* ant *čėkerių*, nes manęs dar niekas *nesubytino*.

čėkis (check, cheque), einamosios sąskaitos indėlininko išrašytas įsakymas bankui išmokėti pažymėtą sumą nurodytam asmeniui; čekis; restoranuose padavėjo, jos raštelis, rodąs, kiek reikia mokėti už valgį. — Aš sykį išrašiau savo *čėkį* Lietuvą ir gavau laišką, kad ten jį *iškešino* bankas be jokio *trubelio*. *Veiterka*, duok *čėkį*!

čėkiuoti (to check), patikrinti. — Dabar *komišinas* *čėkiuoja* mūsų draugystės *pinancų* knygas.

čėkiuotojas (checker), patikrintojas; salėse drabužių priėmėjas ir išduotojas. — Ar tik valdžia *neužklozuos* tą banką, nes sako, kad *čėkiuotojai* ir vėl *čėkiuoja* jos knygas. Matai, kad tik vienas *čėkiuotoja* tedirba, tai ko nervuojiesi, kad reikia ilgai laukti drabužių?

čėkruimis (check room, cloak room), teatruose ir salėse kambarys drabužiams pa-

sidėti; drabužinė. — Rodos, du vyrai tam *čėkruimy* dirba, ir jau valanda, kai stoviu *lainėj*.

(B. d.)

Dr. Alg. Margeris

1955 metų TELEVIZIJOS

RADIJO APARATAI SU FM — FONOGRAFAI — TV IR RADIJO LEMPOS

APARATŲ SUTAISYMAS

dirbtuvėse ir namuose atliekamas patyrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.

DAINA TELEVISION sales-service

3130 So. Halsted St. DANUBE 6-6867



Rakandai, kaurai, pečiai, šaldytuvai, skalbimo mašinos, televizijos, radios, patefonai, jewelry, deimantai ir laikrodžiai geriausių išdirbimų parduodami lengvais išmokėjimais.

Jos. F. Budrik, Inc.
3241 S. Halsted Street

Atidara sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 5 val. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais vakarais.

Radio valanda leidžiama Budriko iš WHFC radio stoties, 1450 kil. 6-7 val. ketvirtadienio vakarais. Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Illinois

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUŽIAI
GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės gal-na be jokių jėms išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO

Tel. WAbash 2-9354

Atidara šeštadien. iki 1:30 popiet.

Kas NAUJIENŲ nėra turintis. Dar ne pilnai apsisprendęs? O NAUJIENŲ mesos žodis tikrai kitiems jėms parodys.

Vaisių krašte pabūvojus

Turbūt, kiekvienas mokyklinio amžiaus šio krašto pilietis bent vieną ar daugiau kartą yra girdėjęs Yakima vardą. Tas vardas gal jam daug nepasako, tačiau jis atsimena, jog jį yra matęs ant vaisių dėžės, kurią mama iš krautuvės parneša.

Taip, Yakima savaisiais vaisiais, o ypatingai obuoliais, turi kuo džiaugtis. Tarp kalnų įsispriaudęs taip vadinamas Yakima Valley, yra sėte nusėtas vaismedžiais, kurie šiuo metu yra aplipę įvairiaspalviais vaisiais. Gali važiuoti dešimtimis mylių į abi puses nuo Yakimos miesto, visur sutiksi tuos pačius raudonveidžius obuolius, traukiančius į save keleivio akį.

Rudeniu atėjus, šio krašto gyventojai gali pasidžiaugti vaisių derliumi, kurie yra jų pragyvenimo šaltiniu. Čia kiekvienas miestelis ruošia derliaus festivalius ir ten bendrai atžymi šį svarbų įvykį.

Neseniai Jūsų korespondentui yra tekę dalyvauti viename iš tokių festivalių mažučiam Tieton (Wash.) miestelyje, prisiglaudusiam prie aukštųjų Cascade kalnų su jų tėvu — Mt. Rainier — atsirėmusiu į padanges. Kaip jau šiame krašte įprasta, buvo išrinkta vaisių karalienė, sulipdyta eiseną sudaryta iš įvairius dalykus vaizduojančių vežimų, na, o priedui, ir vienas kariuomenės dalinys iš 44 divizijos, šiuo metu dalyvaujantis filmo pastatymo darbuose Yakimos apylinkėse.

Miestelio gyventojai šioje tradicinėje šventėje linksmai praleido laiką, o ypatingai jauniui nebuvo ko nuobodžiauti. Suroštame karnavale jie sukūrėsi tarp didesniųjų ir žiūrėjo įvairius ginklus bei įrankius, išstatytus minėto kariuomenės dalinio.

Iš tiesų, ir yra ko pasidžiaugti: derlius geras, o tokios šventės tik kartą metuose, taigi reikia linksmintis Dievo dovanomis. O kitų Amerikos kraštų gyventojams tenka tik trokšti, jog Yakima Valley vaismedžiai dar ilgai juos penėtų savais gaminiais. —Edv. Šul.

— Ar jau aukojai šio vajaus metu tremtiniams gelbėti?

FEMININE VIEWPOINT SETTLES "WHODUNIT" ISSUE



"This is it!" says artist's model of beautiful leather trim in Buick convertible.

With genuine leather in many colors and superb finishes sweeping the furniture and interior decorating fields attention is again focused on this favorite of upholstery materials by the automobile designers, who claim they made the most of it first. Considered superior to all other fabrics for upholstery use, the stylists say genuine leather's

modern wide range of colors stemmed from automotive use when car manufacturers became color conscious about two decades ago. The furniture and interior designers think differently. Leather for household coverings is older than King Tut, they say, and the ancients knew something about color, too. Skirting the issue

rather literally in a snazzy new Buick Century convertible, artist's model Barbara Burns, above, is femininely frank. "From a woman's viewpoint, this is it!", she says of the car's two-tone leather trim. Besides appearance values, Barbara likes the fact that you slide easily on genuine leather and pretty frocks just don't wrinkle.

Lietuvis Hollywoode

Iki šiol dar neteko girdėti, kad kas nors iš lietuvių naujųjų ateivių būtų įžengęs į filmų pasaulį, jų pačiame centre — Hollywoode. Prieš kiek laiko ten nuvyko ir dirba jau čia gimęs lietuvis Bruno Ve Sota, o visai neseniai pirmuosius ledus pralaužė vietos lietuvaitė Rūta Kilmonis.

Bet džiugu išgirsti, jog Hollywoode padangėje isikūrė ir naujas šio krašto gyventojas — Jau nutis Puodžiūnas, dabar — Pajuniu besivadinant. Jis dar tik pradėjo savo filminę karjerą ir iki šioliai yra turėjęs kelis pasirodymus kaip baleto šokėjas. Prieš 4 mėnesius musiški ištiko nelaimė automobilio katastrofoje ir reikėjo padaryti nemažą pertrauką, o po to susižeidė koją, taip kad dar šiuo metu ji yra gipse. Bet po poros savaičių, tikisi vėl sustiprėti ir pradėti žengti tolimesnius žingsnius filmų sostinėje.

Jis apie savąjį gyvenimą laiške šių eilučių autoriui yra rašęs: "Čia, brolyti, tai savotiška armija, su kuria yra labai sunku kovoti. Žydai, pažinjęs ir doleriukas viešpatauja filmų pasaulyje. Uždarbis čia yra labai

geras, bet reikia labai atsargiai žvejoti. Artistišku atžvilgiu naudosis iš to jokios nėra".

Puodžiūnas šokti pradėjo 1945 metais, būdamas Vokietijoje, Kasselio stovykloje. Ten yra lankęs Alf. Liepino baleto studiją, dalyvavęs tos studijos pasirodymuose. Taip pat šoko ir Kasse-

lio valstybiniame teatre.

Atvykęs Amerikon kurį laiką priklausė vienai amerikiečių baleto šokėjų grupei, su kuria yra apkeliaavęs nemažą miestų.

—Edv. Šul.

Skaitkite "N-nas"

Roosevelt Furniture

Pavasarinis birželio mėn. matrasų

\$1995

ir brangesnių.

IŠPARDAVIMAS



Galite įsigyti naujus matrasus ir springsus Slumberon, Englander, Pilo Rest ir kitų išdirbysčių. Atvykite į šią lietuvišką baldų krautuvę ir pasirinkite moderniškiausių baldų prieinamomis kainomis ir lengvomis sąlygomis.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. ROOSEVELT ROAD

Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.



GAS HEATERS

Galite apžiūrėti visų modelių pečius

MŪSŲ ĮRENGIMUS PRIPAZINS GAS CO. INSPEKCIJA.

Sudėsime visus vamzdžius į jūsų sienas ir duosime Jums

Vienerių metų aptarnavimo garantiją

Apšildymo patarimai veltui

Užeikite, parašykite arba patelefonuokite mums apie savo apšildymo problemas. Mūsų patyrę inžinieriai noriai pagelbės Jums praktiškai ir pigiausiai išspręsti Jūsų problemas.

OGDEN STOKER SALES & SERVICE

1314 WEST GRAND AVENUE

Phone: SEeley 3-7112-3

Hours: 9 to 5:30 Daily — Mon. and Thurs. 9 to 9

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Naris

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE.

CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSN.

4038 ARCHER AVENUE

CHICAGO 32, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS